

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Clarissimi Viri Henr. Zoesii Amersfortii, In Academia
Lovaniensi I. V. D. Et Antecessoris Commentarius In Jus
Canonicum Universum, Sive Ad Decretales Epistolas
Gregorii IX. P. M.**

Zoesius, Hendrik

Coloniae Agrippinae, 1691

Titulus XVII. Qui filii sint legitimi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62329](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62329)

aut Ecclesiam. Sic nec poterit per consuetudinem induci ut voto ligatus sine peccato nuptias contrahat, ommissa dispensatione, aut sponsalia priora negligat: nam jus Deo aut homini quæsitum non potest mihi auferre consuetudo, sed superior tantum, ex causa si qua subsit iusta. Dispensare autem super his impedimentis posse Pont. Roman. certum est.

Quæritur, An & Episcopus? Resp. Hoc verius esse. Nam licet *e. sup. tit. 13. De eo qui cog. consang. sua uxor.* ea tum dicatur dispensare posse super impedimento ex improprio incestu, consuetudo tamen extendit istam licentiam ad alia. Excipe primò interdictum Ecclesie à superiore positum, quia minor non tollit superioris legem, nec eam moderatur, *Clem. 2. De elect.* Secundò, proprium incestum, *d. c. 2. ubi tantum conceditur dispensandi licentia Episcopo super improprio incestu: ut in proprio sit denegatum, per reg. quòd inclusio unius sit exclusio alterius.* Tertiò, votum castitatis & Religionis, propter jus Deo quæsitum, super quo ipse Pont. difficulter dispensat. Navarr. *d. c. 22. num. 85.* Denique sponsalia priora, ob datam fidem, & jus homini quæsitum: quòd non facile auferendum, nisi causa major suadeat, & tantum per Principem summum, cui soli hoc licet, qualis in spiritualibus est S. Pontifex.

TITULUS XVII.

Qui filii sint legitimi.

SUMMARIUM.

1. Ex iustis nuptiis nascuntur liberi legitimi.
2. Etiam nati ex conjugē, qua interim alteri se miscuit.
3. Illegitimorum alii naturales, alii spurii.
4. Natus ex parente legitime conjuncto, sed voti reo, an legitimus?
5. Et quid de nato ex ordinato vel professo?
6. Quid item de nato ex initio inferiori aliquo Ordine sacro aut Religioso?
7. Sunt & legitimi liberi nati ex nuptiis, qua iusta putabantur.

8. Illegitimi non admittuntur ad successionem, alendi tamen.
9. Sunt inhabiles ad Ordines &c. remissive.
10. Legitimatio quid?
11. Legitimatio per subsequens matrimonium.
12. An procedat hac legitimatio liberis in vitis?
13. Matrimonium oportet legitime sit initum.
14. Legitime in iur. etiam in articulo mortis.
15. An per matrimonium clandestinum proles ante concepta legitimetur?
16. Dotalia instrumenta an desiderentur?
17. Requiritur etiam, ut matrimonium potuerit esse inter partes.
18. Habilitas illa an debeat adesse tempore conceptionis, vel partus?
19. Quid si impedimentum post conceptionem superveniat?
20. Et quid de concepto ex copula adulterina vel incestuosa ignoranter habita?
21. Quid item de concepto ex beneficiatō, Novizio aut ex sponsa aliena?
22. Matrimonio putativo an tribuantur legitimandi vis.
23. Per matrimonium avi an legitimetur nepos?
24. Legitimationis huius effectus.
25. Legitimandi jus per rescriptum quibus competat, & ad quem effectum.
26. Procedat hic modus, liberis ipsis consentientibus.
27. Item aliis liberis non existentibus.
28. Et de voluntate patris, liberos Principi offerentis.
29. Clausula rescripto legitimacionis inseri solita.
30. Et ad quorum consensum ea sit referenda.
31. Extra territorium legitimantis an rectè procedat hic modus.

H Actenus quo modo, & inter quos matrimonia ineanantur: consequens est videre de eorum effectu: qui est, quod patrem demostrent, *l. 5. D. de in jus vocan.* cujus in potestate sunt liberi ex iustis nuptiis procreati, eidemque succedunt, *l. 6. de his qui sunt sui vel al. juris &c. 2. h. 2.* Quod etiam accipitur da prole nata ex conjugē, alteri sui corporis usum dedit: capitur *l. 1. de sumptio* potius, quod sit proles ex *l. 1. de concepta*, quàm contraria, tum quod ea partui sit favorabilior, *e. estore inf. De R. I.* tum quod verosimilius sit, ex marito esse conceptam, quam

extraneo. Alciar. *De presumpt. reg. 1. cap. 37.* Nisi circumstantiæ aliud suadeant, ut quia maritus tanto tempore absuit, aut uxori non cohabitavit, ut ex ipso proles concepta esse nequeat. Si de matrimonio dubitetur iustitia, est iudicis Ecclesiastici cognoscere, non etiam laici, ne quidem incidenter, *c. Lator & c. causam h. 2.* Cujus erit natos ex nuptiis injustis decernere illegitimos.

3 Illegitimos sunt variaz species. Nam alii sunt simpliciter Naturales, nati ex soluto & soluta, inter quos matrimonium esse poterat, idque ex concubina una domi detenta, vel ex non detenta domi. Quæ divisio etiam si aliquem effectum habuerit de jure civili, quo ex domi detenta nati reputantur ejus patris esse, qui concubinam, ex qua nati, penes se retinet, non etiam illi, qui ex aliqua domi non detenta habiti. Covarr. *bic p. 2. c. 8. §. 4. n. 2. & 3.* Gomez *ad L. 9. Tauri in princ.* hac tamen in materia ista distinctio non habet locum de jure Canonico, quo inter natos ex soluto & soluta non fit distinctio, sed omnes æque illegitimi, & ponit hujusmodi complexum simplicem fornicationem. Alii sunt Spuri, nati ex damnabili complexu, vel propter conjunctam adultærii malitiam inter utrumque vel alterum tantum; vel incestus, quem causat impedimentum cognationis; adfinitatis, vel sacrilegii, quod causat impedimentum voti solemnisi, sive in utroque fuerit votum, sive in altero tantum; sive fuerit adnexum ordinaris sacro, sive professioni Religionis.

4 Quid juris in nato ex parentibus legitime quidem conjunctis, sed quorum alter vel uterque obstructus sit voto? Resp. Possit, stante matrimonio, utrumque vel alterum conjugum non tantum simplex, sed & solemnè votum alterius consensu emittere, *can. Si vir xxvii. q. 2. & dictum sup. de conversi. conjug.* Ita ut uterque maneat privatus jure & petendi & exigendi debitum. Et quantum ad votum simplex etiam ab utroque emissum, non facit prolem postea natam illegitimam, quia per illud nequitiam tollitur vinculum matrimonii etiam non consummati. Quod & dicendum de eo, qui ordinatus est aut vovit solemniter, invita uxore, secundum dicta sup. *De conversi. conjug.*

De nato ex ordinato vel professo pater alterius permisso, vel etiam ex utroque professo solemniter, major est quæstio. Et dicitur; per Ordinem non tolli vinculum matrimonii etiam non consummati, *ut d. de. c. probatum*, ut nec per professionem vinculum consummati. Ut tales nihilominus maneat veri conjuges, & ex eorundem conjugum nata proles sit censenda legitima, *per d. de his qui sunt sui vel al. saltem quoad professionem qua nullibi à jure privatur taliter conceptus tanquam conceptus ex veris conjugibus, cum non sit inducenda professio, quæ est pœna sine textu, nisi set videri dicendum, quantum ad integritatem, per c. Litteras sup. de filii presby. licet subsistat matrimonium, cujus natus non potest dici dissolutum, sacrosanctam copulam facit votum solemnè. Ut natus non sit habendus taliter conceptus legitime, atque ideo non admittendus ad Ordinem, quidem culpa sua, sed culpa parentum nocet liberis, ut patet per text. in c. si, verò sup. de clan. despons. & ita tradit sup. de fil. presby. num 8. vers. Quid si profecutus Goffred. Colligitur id ipsum etiam ex d. c. Litteras De fil. Presby. ubi Pontifex super taliter progenito, respondet. Si natus liter dignus inventus fuerit, permittitur ordinari. Quibus verbis non tam dicitur nem contineri, quam dispensationem præcedentia, Verum licet à filii parentum continentia modis omnibus propellenda, quæ præsupponunt ex incontinentia partum natum, & proinde illegitimum, quoad Ecclesiam. Nec facit, quod sit caritatem, puniri eum, qui non deliquit, ut ait S. Th. non est pœna, ut non legi careat ijs, quæ sunt legitimum, *Sacrosancti. Interpp. c. 5. in fine.**

Fit autem in d. c. Litteras mentio status filii presbyteri, ut dubitari possit. An status cum habeat in nato ex initiato inter non Ordine sacro, aut ex Religioso? Respondendum in eo causam esse, quod, cum quod de inhabilitate, non sit textus extendendus cum argumentum à simili non obstat pœnalibus & odiosis Verum dicitur de hoc esse iudicium; non ex argumentis

milli, sed ex formali ratione prohibitionis, quæ non fundatur in sacerdotio, sed in solemnium voto continentia: ratione cuius in foro externo propria uxor non reputatur talis quo ad debitum reddendum, ut patet ex *can. ministri dist. 81* ubi talis dicitur invadere cubiculum uxoris, quasi non suum, utpote quoad debitum sequestratum, *can. Episcopus dist. 77*.

Ante consummationem ex dimissa per ingressum conjugis concepta proles est omnino illegitima, quod propter dissolutum matrimonii vinculum, secundum dicta superius *add. tit. de convers. conjug.*

7 Connumetantur & iustus liberis nati ex iis nuptiis, quæ iustæ purabantur, quibus tamen suberat impedimentum dirimens, *c. 2. & cap. pervenit 11. h. tit.* latens vel utrumque conjugem, vel alterum tantum. Hoc enim meretur ignorantia non solum utriusque sed & alterius tantum, in favorem proles, ut habeatur prior alterius malitia, *c. pen. h. t.* Si tamen publicè in facie Ecclesiæ fuerint contractæ nuptiæ, præmissis denuntiationibus requisitis, non tantum per Conc. Trid. sed & per jus vetus *d. c. 2. & 11.* Aliàs ignorantia parentum videretur ad effectum per clandestinam conjunctionem & nullam proli daret subsidium, *cap. pen. s. si quis sup. de clandest. despons.* Præsumitur enim contumax esse, qui clam agit, non etiam qui palam, *l. fin. D. de visu nupt. Me. och. Arbitr. 2. casu 244. ubi plura super ea re congesti.* Quod & hodie obtinebit, si omnis denuntiationibus iniusta nuptiæ contrahantur coram Parocho & testibus, cum non videantur partes iuste ignorare impedimentum, quod quod minus sciverint per eos sterit.

8 Nati itaque extra iustas nuptias sunt illegitimi, nec in potestate ejus, ex quo concepti neque ad ejus hereditatem admittuntur, *cap. Referente 10. hoc. t.* Alendi tamen sunt ex substantia parentum etiam concepti ex damnata copula, secundum jus Canonicum, quæ de re actum *sup. Tit. 7. de eo qui ducit in ux. quam per adult.*

9 Sunt præterea illegitimi inhabiles ad Ordines, beneficia, officia Ecclesiastica, uti dictum *sup. tit. de filiis presby.*

10 Quæ ita procedunt, nisi fuerint legitimi. Legitimatio est legis actio, quæ illi tantum, qui iustæ nuptiæ, efficiuntur suo patri legitimi.

mi. Ejus variæ sunt species, ut videre est ex dictis ad *tit. D. de concub. C. de natural lib. & l. tit. De nupt. in fine*; ex quibus duæ tantum hoc jure cognitæ sunt, & hodie frequentantur.

Prima est per subsequens matrimonium cum ea, ex qua proles nata aut concepta. Quod ita placuit, in favorem proles, ad diluendam prioris conjunctionis maculam. Obiit hic modus jure civili in ea tantum prole, quæ concepta ex concubina, unica & legitima, domi detenta, ut patet ex *l. Divi. Cod. De natur. lib. & aliis locis.* Quod videtur Justinianus traxisse ad omnem mulierem, cum qua fuit consuetudo, si cum ea matrimonium non sit legibus interdictum, *l. cum quis 10. C. d. tit.* De jure verè Canonico, quo concubinitus propter peccati continuationem est reprobatus, certum est, natos etiam ex non concubina legitimi per matrimonium subsequens *cap. Tanta h. t.* quod se fundat in eo, quod illa, cum qua conjunctio fuit, potuerit esse uxor, *Cov. hic p. 2. c. 8. s. 4. n. 4. & seqq.*

12 Q. An hæc legitimatio procedat liberis in vitis? R. Posse videri non procedere, per *Novel. Quib. modis natur. offic. sui 89 s. generaliter*, ubi desideratur consensus liberorum, & facit *l. fin. D. de his qui sunt sui vel al. juris*, ubi emancipatus in vitus non redigitur in patriam potestatem. Verius tamen hac in specie non desiderari ad sensum liberorum, cum legitimandi vis attribuat matrimonio, & legitimatio, tamquam effectus necessarius, subsequatur, ut eam impedire nec possit filius, nec pater; cum pacta privatorum non impediant juris communis dispositionem, *lib. nemo potest D. De leg. 1.* Quo modo protestatio patris nolentis filios ante conceptos legitimi, non venit attendenda, *Covarr. d. cap. 8. s. 2. numer. 15.*

13 Ad effectum legitimacionis hujus consequendum requiritur Primò, matrimonium sit legitime initum, hodie coram Parocho & testibus, *sup. Tit. 3.* nullo obstante impedimento licet ignorato. Nam requirunt supra dicta loca matrimonium, quod nullum esse facit impedimentum etiam latens; neque enim partium credulitas hac in re quidquam operatur, neque facit minus incestuosam copulam ante habitam, An verò matrimonium sit immediate

diatum

diatum, inter quod aliud non intercessit, an
mediatum, quando scilicet aliud intercessit,
non refert, cum matrimonio detur hic effe-
ctus; quod etiam subsistit, licet aliud præces-
serit, uti dictum ad tit. D. de concub. n. 11.

14 Queritur autem, An hæc vis adsit matrimo-
nio contracto in articulo mortis? Resp. Adesse,
cum & tunc temporis rectè contrahatur, & sit
verè matrimonium. Facit arg. cap. sicut inf. De
R. l. ubi etiam vortum in extremo vitæ rectè
emittitur. Facit & quoddam copula non sit de ma-
trimonii essentia, sed sufficiat generandi po-
tentia, quæ & tunc adest, licet per extrinsecum
morbi impedimentum ejus usus sit suspensus,
Quomodo rectè & tã i matrimonio eam dant
vim, quod faciat cessare substitutionem &
fideicommissum sub conditione, si sine liberis:
cum enim matrimonium teneat, non est, cur
ejus effectus impediatur. Non obstat l. Titio st.
D. de usufr. ubi non potest incipere actus ab eo
tempore quo finitur; hoc enim verum est,
quando in id tempus actus confertur, l. Iulianus
20 D. de jure dor. Quod & hic obtineret, si
ita matrimonium iniretur, *Contraho tecum,
quando moriar*, quia non habet eventum uti-
lem. Aliud, si simpliciter tempore mortis actus
celebretur. Simili modo morienti rectè datur
libertas, l. unica §. sed scimus C. de Lat. libert.
sollen. Covart. d. §. 2. num. 1. Gomez ad L. 9. Tau-
rin. 56.

15 Q. II. An & per matrimonium clandesti-
num proles ante concepta legitimetur? Resp.
Aut matrimonium est invalidum, aut vali-
dum; illo casu extra dubium esse, nihil proli
conceptæ accedere, cum quod nullum est, ni-
hil operetur; esse autem dubium in casu, quo
est validum. Dicendum tamen, prolem legi-
timari, ex eo, quod vis legitimandi prolem
ante conceptam sit attributa matrimonio, ut
eo tamquam causa sufficiente posito, sequatur
& ejus effectus, cum non detur textus, ef-
fectum hujusmodi restringens ad matrimonium
in facie Ecclesiæ contractum Sanchez 3. Disp.
44. n. 2.

16 Secundo desideratur, secundum aliquos, in-
terveiant dotalia instrumenta, propterea quod
eorum lex civilis passim meminerit. Ubi tamen
rectius dicatur, nec jure Canonico ea desidera-
ri, quo tantum requiruntur nuptiæ, quas solus

consensus facit, nec jure civili, cum beatiss.
hoc non tam detur instrumentis, aut detur
qua etiam constat matrimonium, quæ
conjunctione, ut dictum ad d. tit. D. de
num. 15. Nec facit, quod leges passim
nem faciant dotalium instrumentorum
materia, hoc enim non alia de causa, quæ
certioran ou: iurium probat oram, per
firmandum liberorum statum quod
conjugibus, ut patet ex Nov. Quod, mod
effic. legie. 74. §. illud quoque. Doanl. 2. Com
c. 21. in fine.

18 Tertio, Ut proles ex iis sit concepta,
quos pot. esse matrimonium, ut patet
quantur & requirunt textus. Dedit etia
subsequenti matrimonio vim purgandi
lam contractam per priorem copulam
turpem.

Unde quarti posset, An illa parenti-
litas adesse debeatur tempore copule,
sufficiat, adit tempore orate proli,
tius cognovit uxorem Marii, quæ etia
ex Titio pareret, decessit Marius, &
merit proles postea nata per matrimo-
cum Titio? Resp. Plerisque hoc
resolvere in partem proli favorabilior
licet illam legitimari per matrimonium
sequens. Pro quibus facit lib. Nuper Col-
iural. lib. ubi non conceptionis, sed
tempus inspiciendum, si hoc proli
statum liberorum. Idem habet lib. quæ
D. de statu hom. & Novus Quib. mod. nupti-
sui §. reliqui vers. in super. Quam optime
ut communem post alios sequitur Cov-
p. 2. c. 8. §. 2. num. 2. & Fachia i. contra. l. 1.
ch. 2. 8. disp. 7. num. 19. Verum contra-
gis est probabilis & rationi juris contra-
inspiciendum scilicet esse tempus concep-
nis, quæ & securior est. Quo facit l. 11. D. de
tu hom. in qua concepto ex conjunctione
patre ignorante, atque ita tempore
non prodest, quod in oruo avo, nacta
pore habili. Habet ea sententia
fundamentum in c. Tanta h. 1. in re. l. 1.
tem vir, vivente uxore, aliam cognoverit
ea prolem suscepit, licet post mortem uxoris
dem duxerit, nihilominus spurcius erit filius
textus non narivitate in ipicit, sed con-
tionem, ex ratione, quod narivitas post

lineat culpam, sed ipsa copula sic turpis & dam-
nabilis, quam non purgat natiuitas: ut parum
referat, impedimentum sit sublatum tempore
natiuitatis. Nec etiam copula ullatenus coho-
nesteat subsequens matrimonium, quod non fa-
ciat copula ante habitam turpitudinem minus le-
gibus esse damnatam, & ex ea conceptam pro-
lem minus spuriam. Quod facit dispositio iuris
civilis, quae naturalium liberorum nomine dig-
natur eos tantum, qui ex ea muliere nati, quae
tempore copulae nubere & uxor legitima esse
poterat. *Nov. de incest. nupt. 12. §. dubitatum.*

18 Nihil facit pro prior sententia d. l. qui in u-
tero, quae in favorabilibus vult inspiciendum
esse tempus vel conceptionis vel partus, quod
parui est utilius; quia loquitur de qualitate
libertatis. Nam variabilis cum sit matris
status, recte tempus illud inspicitur, quod
parui utilius. Aliud est in qualitate, quae
oritur ex delicto coitus; quo in casu ridicu-
lum est considerare natiuitatis tempus, cum
regula iuris sit, quod qualitas ex antecedenti,
non ex necessario consequenti consideretur,
& delictum semel perfectum variationem non
recipiat. etiam per poenitentiam, *Qui ea mente*
D. de Furtis. Non obstat etiam d. l. *Nuper* & d.
§. reliqui; nam istos textus loqui tantum de
qualitate, quae causatur ex instrumentis do-
talibus ante vel post conceptionem confectis
ex ipsis verbis dignoscitur, & post eam praem-
issam subiungitur decisio, quod sit inspici-
endum tempus prolicommodius. Ut ea neu-
quam sit dicenda respicere qualitatem dam-
natam conjunctionis: quia ridiculum foret di-
cere, natum ex adulterio ideo non esse adu-
terinum, quod mortuo marito sit natus, cum se-
cundum l. 1. *D. de poenis* tempus commissi in-
spiciatur in delictis, & secundum illud poena in-
feratur. Hanc sententiam multis probat, con-
trariam omnino improbas, Franc. Sarmient.
Señt. Interp. 1. c. 5. num. 10. D. Wamel *hic*
Conf. 544. §. seq. num. 4. & inclinatur eandem
Suarez. *De cens. disp. 10. sect. 1. num. 3.* addens
Covarr. postea motum rationibus Sarmienti
notasse, & rem dubiam atque indecisam reli-
quisse.

19 Econtra quaeritur, An, si tempore conce-
ptionis non fuerit impedimentum, ponatur
tempore natiuitatis videlicet per matrimoni-

um utriusque cum altero? Resp. Hoc non ob-
stitutum, quo minus ablato postea impedi-
mento, matrimonium rite contrahatur inter
eos, atque ita proles legitimetur, cum in d. c.
Tanta excipiatur solum casus, quo copula fuit
damnata legibus, quae in casu proposito non
est talis nec pro tali potest haberi, propter su-
perueniens impedimentum, quod nequam
potest dici adficere copulam, & per eam con-
ceptum foetum; cum secundum dicta, qualita-
tas ex antecedenti, non ex necessario conse-
quenti consideretur, neque casus subsequens
trahatur retrò. Quo modo recte dictum supe-
rius delicta considerari secundum tempus, quo
committuntur, Covarr. d. §. 2. n. 18. Suarez d.
sect. 1. n. 4.

De eo etiam quaeritur, An ex copula adu-
terina aut incestuosa ignoranter habita concep-
tus per subsequens matrimonium legitimetur
Resp. Hoc aliquos velle, quos citat Covarr. d. §.
2. nu. 19, ipse contrariam partem magis pro-
bans, quae & probabilior est; cum incestum aut
adulterium committens, etiam sit extra culpam
incestus, si tamen in vitio, quod clam agendo
fovit. Facit text. in c. *ex tenore h. 1.* ubi matri-
monium incestuosum clandestine contractum
non solvat ignorantia parentum; cum opinio
in illicitis non excuset, maxime procurata ig-
norantia, qualis haec habetur. Imò indubita-
tam istam facere videtur d. c. *Tanta*, quod habet
conceptum à viro, uxore eius vivente, ex alia
muliere esse spurium, nulla facta distinctione,
an mulier sciverit vel ignorarit viri istius
statum. Sarmient. d. lib. 1. c. 6. n. 2. Suarez d.
sect. 1. num. 5.

Quid iuris in concepto ex beneficiato aut
Novitio? Resp. Sarmient. d. lib. 1. c. 5. num. 9.
negare talem legitimum, quia non sit natura-
lis; ex eo quod licet inter eos, ex quibus con-
ceptus, matrimonium esse potuerit tempore
copulae, & solvi vinculum, non tamen fuerit
solutum. Verum contrariam opinionem ve-
riorem esse, talem legitimum per subsequens
matrimonium, cum non possit videri natus
ex damnato complexu. Joan. Andr. *ad Reg.*
sine culpa num. 4. §. seqq. De R. I. in 6. Nec be-
neficiatum vel Novitium implicet matrimo-
nio conjugii, utpote qui nullo iure ad hoc
reddantur inhabiles: ut subsequenti matri-

monio inter eos, qui copulam habuerunt, legitimeur nata inde proles. Covarr. d. §. 2. n. 5. Idem dicendum de concepto ex sponsa aliena, quod matrimonium cum ea initum pet tertium teneat, & copula cum eadem habita dici nequeat damnata. Sarmient. d. c. 5. num. 7. & 8. Neque enim rectè sentiunt, qui adterunt, adulterium committi cum sponsa aliena, qua de re inferius ad tit. de adult. agetur.

22. Est & quæstio, An matrimonium reputatum legitimum bona fide, operetur hæc in materia eundem effectum, quem verum? R. Conceptos ex matrimonio putativo, ignorato impedimento, sive per utrumque sive per alterutrum conjunctorum, haberi pro legitimis, ratione ignorantia, etiam alterius tantum receptum in c. ex tenore pen. h. t. & dictum sup. eod. in princ. ideoque aliquos attribuere & hunc effectum tali matrimonio, quoad antenatos; ex eo, quod titulus putativus in jure sæpe operetur effectus veri tituli, & quod tale matrimonium retrotrahatur. Contrariam tamen sententiam esse viderem, cum effectus legitimisationis à Canone sit attributus tantum vero matrimonio; de eo enim intelligendum d. c. Tanta [quia regulariter verba sunt intelligenda simpliciter, non etiam secundum quid] non de putativo, quod secundum quid tantum est matrimonium, non etiam proprium. Alias non tam matrimonio; quam bonæ fidei attribueretur ista legitimisationis vis.

Non obstat, quod titulus putativus eisdem serè producat effectus, quos verus, secundum d. c. ex tenore: nam hoc verum est, quando agitur de iis producendis tractu successivo tempore supp'ente defectus, ut videre est in usucapionibus. Secus est, si effectus sit momentaneus, nullo alio colore associatus, ut in casu proposito. Et sic in casu d. c. ex tenore cum putativo titulo concurret aliud, scilicet procreatio liberorum extra noxam, propter bonam fidem, quæ non potest extendi ad eos, qui in peccato sunt concepti, cum ut nihil est quod agentes salvet, ita nec quod taliter conceptos, nisi subsequatur actus verus, cui per legem iste effectus attribuitur, quale est verum matrimonium, d. c.

Tanta. Ita Sarmient. i. Select. Intep. c. 6. n. 7. Postremò quæritur, An per matrimonium avi contingat legitimatio nepotis ex naturali præmortuo? R. Idelle acquiritur matrimonii favorem, per quod dicitur macula præcedens: quod non est, si legitimus ex filio naturali non fuerit. Facit, quod jus filii transeat in adoptivum D. de gradib. & ad fin. ubi adoptivum locum filii videtur fuisse frater defuncti naturalis ipsius adoptantis: & quod in adoptio in locum nepotis tanquam quem habuit, aut etiam nunquam habuit. Insistit de adoptionib. Ut non obstat quod de extremis inhabilibus, ob defectum dii; quia sufficit extrema habita etiam rem & causam, de qua præcipua est legitimatio, Alciat. De præsumpt. l. 10. Covarr. d. §. 2. n. 24. & seqq. Comar. Tauri n. 6.

Cæterum quod ad effectum legitimisationis attinet, is in primis hoc operatur quod habilem efficiat ad succedendum tantum in ea, quæ jure communem detinet, sed etiam lege speciali municipalium aut legitimæ nativæ competunt, cujusmodi primogenitura, feuda, emphyteusis, libertas. Præterea ad obtinenda officia utriusque fori, sive civilia sive ecclesiastica, ut in nullo legitime taliter differantur, me ab initio natis. Retrotrahitur quoque legitimatio ad tempus natiuitatis, quæ legitio copula fuisse legitima, Covarr. d. §. 1. & seqq.

28. Altera legitimisationis species est legitimum Principis quo inhabiles per legitimisationem, & illegitimè nati habentur legitimi essent, eorumque jura conservantur. Permissum hoc cuilibet Principi quoad subditos, quantum ad secularia munera & beneficia successione sique. Idem jus est in Rom. quoad omnes Christianos, quoad sunt ejus subditi; cujus tamen legitimatio non procedit nisi quoad Ordines, & beneficia Ecclesiastica, c. per venerabilem h. t. Habet enim in spiritualibus potestatem potestatem circa omnes Christianos etiam in casu, quo proles nata ex copula, cum sit supra jus, ut quod hinc dicitur

tum concedere possit restituendo. Quoad successionem & civilia munia non prodest Pontificis legitimitas, ne turbet Judicis laici jurisdictionem. Nisi tamen & ipse potestatem temporalem habeat circa personam, aut aliquis non habens superiorem se carens eidem subiciat, aut ita postulet Reipubl. necessitas, e. *Novit. sub. de judic.*

27 Ut autem legitimitas hæc effectum habeat, requiritur Primò, Consensus liberorum, d. *Nov. 89. §. generaliter.* Nam ut iis invitis non solvitur patria potestas, ita nec inviri eidem subiciuntur, ne iure suo priventur: Ubi tamen sufficit consensus tacitus, qui colligitur ex silentio. Quo modo & infans rectè videtur legitimari quod ejus consensus ut in emancipando non requiritur, ita nec in legitimando sequi videatur, quatenus tamen major factus rem ratam habet.

27 Secundò, Parens nullos alios liberos habeat *Nov. Quid. modi natur. effie. legit. 74. §. si quis sane & §. liceat, & d. Nov. 89. §. si igitur,* ex ratione, ne iustis liberis bonorum quid auferatur. Non impeditur tamen Princeps, etiam liberis iustis existentibus, legitimorum jura attribuere naturalibus, cum ex causa alicuius summi auferre posse Principem juris sit notissimi, quis legitimam relinquendo salvam iustis liberis, satisfecit legi. Quod ipsum ut potest per matrimonium, quidam & per Principem? In dubio tamen hoc non præsumitur voluisse Princeps, cum beneficia Principalia interpretemur, ut quàm minimum juri publico aut juri alterius detrahant. *Felin. in c. cum olim nu. 16 de sen. & re judic.*

28 Tertiò, Patris requiritur voluntas eos Principi offerentis, d. *Nov. 89. §. si verò is, & §. si verò solummodo.* etiam per ultimum elogium hoc petentis. Quamvis non impediatur Princeps ad liberorum ipsorum petitionem eos legitimos pronuntiare, si morum probitas & iudicia ita exigat, quæ in talibus non raro magis elucet, quam in legitime natis. Non erit tamen illius ullus effectus quoad successionem, & alia jura aliis quaesita, ne Principale beneficium aliis obsit, nisi publica aliud suadeat causa. Imò moris est, inferi legitimationibus per S. Pont. aut Principem clausulam, ut succedant patri, matri, & aliis, ita

demum, si proximi ex cognatione consenserint, sine præjudicio venientium ab intestato, quàm inferi debere testatur *Felin. d. loco num. 17.*

Ubi dubitatur, An ejusmodi clausula referenda sit ad consensum eorum, qui sunt successuri, an verò ejus cui succeditur? R. Non videri fundatam illorum opinionem, qui ista clausula designari successuros volunt, etiam collaterales, nam ea opinione admittitur nullius momenti clausula foret, quippe cujus numquam esset usus, cum verosimile non sit, alios ab intestato venientes unquam consensuros, ut legitimatus partem faciat: unde alii eam ad descendentes ex corpore testatoris restringunt. Rectius ad consensum eorum restringitur, quibus legitimatus intendit succedere, cui est liberum de bonis disponere, & vocare hæredem, quem vult, etiam legitimatum, sine præjudicio aliorum agnatorum venientium ab intestato, ut qui spem successionis quidem habeant, nondum vero jus aliquod, quod pædet ex arbitrio possessoris: ut & eorum consensus in legitimatione non requiri sit verius.

Legitimandi hæc licentia competit tantum iis Principibus, qui superiorem non agnoscunt. Inferiores tamen aliqui hanc facultatem sibi adrogant; non tam jure suo, quàm ex commissione Principis. Qua via eam auctoritatem usurpant Comites, quos Palatinos vocant.

Unum superest quaerendum, An rectè fiat extra territorium legitimantis? R. Nihil vitii continere quoad subditum, cum sit voluntaria jurisdictionis, quæ alibi circa personam subditam rectè exercetur; non etiam circa rem, quæ sequitur jus loci. Quo modo uno in loco legitimatus non habetur alibi legitimus sive quoad successiones, sive quoad honores, cum extra territorium suum nemo jus dicat. Nihil ad hoc faciente patris testamento, ad cujus preces legitimatio facta, cum non possit invertere jus publicum loci. *Covarr. De matrim. p. 2. c. 8. §. num. 43. Vid. Socin. Conf. 47. numer. 39. vol. 4. Paris. Conf. 10. numer. 78. vol. 2. Angel. in. l. 1. C. De jure aureor. annull. Surd. Conf. 1. num. 75. contrarium adferentes.*